

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“

(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku Kr. 12.—; samom „Objavitelju Dalmatinskomu“ Kr. 6.—; samoj „Smotri Dalmatinskoj“ Kr. 8.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoje 10 para, a zastarani para 20.

Đitanja za predbroju, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema priligne pretplate, biti će povraćena. — Pretplate se šalju poštanskim nuputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šiljati Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadru.

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

Vlada Sjedinjenih Država prekinula diplomatske odnose s Njemačkom.

WASHINGTON, 4. Agencija Reuter: Wilson je upravo kongresu poruku, u kojoj izjavljuje, da je Njemačka svojom notom dana 31. januara povukla jamstva što je dala Americi u pogled metoda u ratovanju sa podmornicama i da toga radi predsjednik nalaže Lansingu neka javi Bernstorffu da su diplomatski odnosi sa Amerikom prekinuti, da će se američki poklisar u Berlinu namah pozvati natrag i da će se Bernstorffu izručiti pasoš. Ako se američke lagje ili ljudski životi, bezobzirnim prekršavanjem međunarodnog prava i zakona čovječstva, budu žrtvovati — što on ne može da vjeruje — on će potražiti od kongresa ovlaštenje da odredi što treba da štiti američke pomorce i građane na otvorenom moru. Predsjednik pak dodaje, da on misli, da će sve neutralne vlasti tim putem udariti. Mi ne želimo — kaže — ratnog sukoba sa njemačkom vladom; mi smo iskreni prijatelji njemačkog naroda, pa želimo ozbiljno da ostanemo u miru sa njemačkom vladom; mi samo hoćemo da branimo svoje pravo na slobodu i pravdičnost i neometano življenje. To su temelji mira a ne rata.

LONDON, 4. Agencija Reuter javlja: Američka je vlada izrekla prekinjenje diplomatskih odnosa sa Njemačkom. Wilson je to saopćio Kongresu. Njemačkom je poklisaru izručen pasoš. Američkom je poklisaru naloženo, da ostavi Njemačku.

(Vijest Wolf-Bureaua) Na službenom mjestu u Berlinu nema potvrde ovih vijesti, ipak o njihovoj se tačnosti ne sumnja.

WASHINGTON, 4. Agencija Reuter. Američki poklisar u Berlinu Gerard dobio je nalog, da završi ovakvo istupanje. Svi američki konzuli i attachés moraju ostaviti Njemačku. Španjolska će preuzeti zastupanje američkih interesa u Njemačkoj.

BERLIN, 5. Američki poklisar Gerard zatražio je popodne, da mu se izruči pasoš.

Zapljenjena njemačkih brodova u Americi. AMSTERDAM, 5. (Reuter). Njemački parni brod »Kronprinzessin Cecilie« zaplijenjen je u Bostonu. U Danami zaplijenile su vlasti 4 parna broda društva »Hamburg-Amerika-Linies«, koji su se tamo nalazili od početka rata.

BERLIN, 5. Do vijestima što su amo stigle, američka je vlada zaplijenila, osim već javljenih trgovačkih lagja, i njemačke pomoćne krstarice, što se nalaze u američkim lukama, i zatočila im je momčad.

Predsjednik Wilson i Švajcarska vlada.

BERN, 6. Švajcarska telegrafška agencija javlja: Predsjednik je Wilson upravo švajcarskoj vladi notu, kojom je pozivlje, da se pridruži Americi u njenom istupanju naprama Njemačkoj. Savezno je vijeće pročulo u naročitoj sjednici tu notu i utvrdilo je odgovor na Wilsonovu notu. Ovaj će se odgovor švajcarske vlade objaviti tek onda, kada dogje Wilsonu u ruke. Vijest iz Amerike, po kojoj bi zastupanje njemačkih interesa u Americi bilo

Naše trgovačke škole.

Napisao prof. Juraj Gušić.
(Nastavak.)

II.

Godine 1888. spominje u svojem izvješću ondašnji referent za trgovačke škole za bogoštovje i nastavu vitez pl. Haymerle, dvije kategorije trgovačkih škola; jednu viših, ili akademija, i drugu, tako zvanih dnevnih trgovačkih škola.

Za ove posljednje opaža spomenuti referent, da su većinom podržavane od privatnih osoba i da se među sobom razlikuju u naučnoj osobi tako da ne može biti govora ni o kakovoj sličnosti, a kamo li o nužnom jedinstvu obuke, koje je tako važno za uspjeh i napredak svakog učevnog zavoda, osobito pak trgovačkoga.

Ovih nižih, nazovimo ih tako, trgovačkih škola, nalazimo nabrojeno u spomenutom izvješću 29, od kojih je pak bilo podržavano od državnih vlasti, od prama tomu i bilo pod nadzorom istih, samo 5. Školske su državne vlasti imale paziti, da se u ovim školama poučava na temelju naučne osnove, koja je uz sve svoje praznine imala još i tu manjkavost, da nije mogla biti primijenjena niti na onaj neznatni broj od pet zavoda. Ako je dakle moralo ovako biti sa onim zavodima, koje je država podržavala i nadzirala, kakva ne će biti bila zbrka u metodi i u trajanju obuke u onim ostalim zavodima, koji su često bili pod upravom i nadzorom vrlo slabih a i nikakvih stručnjaka pedagoga? Jeda-

povereno Švajcarskoj, ne potvrguje se; naprotiv, po obavijestima telegrafške agencije, nema sumnje, da bi Švajcarska, kad bi se dao slučaj, preuzela to zastupanje.

Prve posljedice pooštrenog podmorničkog ratovanja.

ROTTERDAM, 4. U pomorskim se krugovima glasa, da otkad je počelo pooštreno podmorničko ratovanje, već je preko 30 lagja potopljeno. Pomorci koji su se povratili iz Engleske javljaju, da se mnogi engleski razbijači povlače u engleske luke. Zadnjih dana januara opazilo se na usću Humbera više razbijača sa djelimično oborenim dimnjacima.

KOPENHAGEN, 3. Pošto je prekinut svaki poštanski parobrodski promet, sve banke u Danskoj odbijaju zasad plaćanje engleskih, francuskih, talijanskih i američkih čekova.

KOPENHAGEN, 3. Švedski je kralj prispio amo, da privatno posjeti kralja danskoga; sutra će krenuti natrag. Mnoga su danska i norveška osiguravajuća društva obustavila ratno osiguravanje za trgovačke lagje i njihov teret.

LONDON, 4. Potopljeni su: bark »Speelonis« od 3283 tona, grčki parni brod »Helikon« i španjolski parni brod »Burtou«. Sva je momčad spašena osim 25 Španjolaca.

Englesko admiralty zabranilo lagjama da izagju iz engleskih luka.

STOCKHOLM, 4. Ministarstvo izvanjskih posala javlja, da je englesko admiralty, zasad, svim lagjama zabranilo da izlaze iz engleskih luka.

Ministar predsjednik Tisza o pooštrenom ratu podmorničkama.

BUDIMPEŠTA, 5. Zastupnička je kuća držala, po zahtjevu opozicije, tajnu sjednicu, koja je nekoliko sati trajala. Pošto se javna sjednica otvorila, stao je da govori Ministar predsjednik Tisza, koji je u pogled pooštrenog podmorničkog ratovanja izjavio: da izbjegnemo daljim nespornizmljenjima i tvenjima, mi smo se u svoje doba privremeno uzdržavali od upotrebe podmorskog oružja. Ali danas više nije moguće da se od toga uzdržavamo, kad su naši neprijatelji, kao odgovor na naš pa i baš na Wilsonov poticaj na mir, proglasili brutalno naše uništenje. (Pristajanje). Na tu njihovu izjavu ne može se drugačije odgovoriti, nego obranom našeg napadnutog života služeći se svim opravdanim sredstvima što su nam na raspolaganje. Latili smo se danas tog oružja, znajući da postoje svi preduvjeti za potpun uspjeh. (Pozivlje: Eujen!) Mi smo to učinili uzevši što se više moglo u obzir eventualnost, da ta naša odluka ne će biti u najvećem dijelu neutralaca primjereno shvaćena. Jedina je vlada Sjedinjenih Država odgovorila prekinuvši odnose sa Njemačkom. Uza sve to mi se još možemo nadati, da će i vlada Sjedinjenih Država uvažiti sva ona stajališta sa kojih smo pošli, prije nego se odluči na akciju, koja bi, po našem uvjerenju bila u jednakoj mjeri štetna

naestero je ovih zavoda imalo dvogodišnje trajanje obuke a u ostalima se je podavalo trgovcu nužno znanje u godinu dana, ako ne u samih šest mjeseci.

Niko se dakle ne može čuditi, ako ovakvi zavodi nijesu kod trgovačkog stališa ni kod ostaloga svijeta nalazili odaziva i ako je godine 1888. bilo u svim ovim zavodima samo 2300 učenika i učenica, broj, koji nam najjasnije dokazuje, da ovi zavodi nijesu odgovarali ni željama ni potrebama trgovačkog stališa. Radi toga su se državne vlasti morale pobrinuti, da ovi tobožnji zavodi ustupe mjesto pravim trgovačkim školama, koje će moći i znati razvijati svoj rad na korist trgovačke naobrazbe. To im je sretno i pošlo za rukom, hvala ustrajnom i požrtvovnom radu, koji su školske vlasti razvijale za dugi niz godina. One su svojim umnim, ustrajnim radom, pri kojemu su svoje sile ulagali i najviše zasluga stekli, sada pokojni naš zemljak nadzornik Gelcich i ministarjalni savjetnik dr. F. Dlabac, došlo do stalnoga tipa trgovačke škole, do sadašnjih dvorazrednih škola za muški i ženski trgovački pomladak. Za ovu se vrst škole općenito priznaje, da je najpošrenija za pripravu i naobrazbu domaćih trgovaca i trgovačkih činovnika i za to je u najkraće vrijeme uhvatila veoma čvrsti korijen u ovom dijelu naše države.

U ne mnogo godina broj je ovih škola, za koje se država potpuno brine sama, ili ih pak potpuno državu zajednici sa drugim čimbenicima kao što su općine, trgovačke komore i udruge, došlo do 65

kako velikim, svetim interesima čovječstva i mira, tako i vlastitim interesima Sjedinjenih Država. Pograbili smo za to oružje, da uskoro onaj mir, koji se na onom istom načelnom temelju osnova, kako ga je Wilson proglasio. Mi i danas stojimo na stajalištu mira što ga Wilson proglasio, što ničije životne uvjete ne napada, nikoga ne će da ponizi a što može da služi kao osnov za trajan mir. Mi smo i danas gotovi da pregovaramo, netom dobijemo jamstvo, da naši neprijatelji hoće da s nama pregovaraju, kako bi se taj mir postigao. Ali dok nam neprijatelji budu raditi o glavi, primorani smo, a i jest nam tvrda volja, da se, radi odbrane od tog zločinačkog atentata, poslužimo svim ovlaštenim sredstvima, o kojima mislimo da će nam jamčiti za uspjeh. (Opće odobravanje).

Car Vilim pošao bugarskom kralju u pohode.

BERLIN, 5. Wolff Bureau. Car je posjetio dana 3 februara bugarskoga Cara, koji boravi u Doestgenau, i nekoliko je sati samo s njim vijećao.

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izvjestaji austr. ugarskog i njemačkog glavnog stana od 3, 4 i 5 februara nalaze se u „Objavitelju Dalmatinskomu“.

Izvjestaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 3. Glavni stan javlja, 2. februara.

Poslije jake artiljerijske pripreme više je neprijateljskih odjeljaka napalo sve naše pozicije južno od Tigrisa, prinudivši jedan naš bataljon, da se u drugu liniju povuče. Napad je na našu drugu liniju odbijen. Na drugim dijelovima fronte neprijatelj je prodro u pozicije naših prvih linija, ali smo ga protunapadom izbacili pretežno naše pozicije. U toj navalnoj neprijatelj jamačno nije izgubio manje od 2000 mrtvih; mi smo mu zarobili 41 momka. Osujetili smo pokušaj zaoblazivanja našeg krila i tom smo prigodom nanijeli neprijatelju gubitaka. Naši su gubici u bojama dana 1 februara surazmjerno neznatni.

Derzijska fronta:

Odbijen je neprijateljev pokušaj da napane naše pomaknute čete istočno od Devletabada.

CARIGRAD, 4. Glavni stan javlja.

Kavkaska fronta:

Na desnom krilu odbijen je napad neprijateljske satnije. Na lijevom krilu turska je izvidnička patrola nanijela neprijatelju znatnih gubitaka i zarobila nekoliko ljudi. Na ostalim frontama nije bilo važnih dogadjaja.

CARIGRAD, 5. Glavni stan javlja:

Fronta na Tigrisu:

Dana 1 februara bio se žestoki topovski boj južno od Tigrisa. U odsječku Felahie topovska vatra i po naš povoljna patrole čarjanja. Do kazivanja zarobljenika, u boju 1 februara dva su neprijateljska bataljona sa efektivnim stanjem od 500 momaka, posve uništena.

Fronta u Derziji:

Uhvatili smo provijantnu kolonu od 335 deva.

Fronta u Kavkazu:

Uzbijen je neprijateljski pokušaj napada na naše desno krilo. Do novim vijestima, u bombardovanju otoka Teneda uništeni su jedan obrambeni top i svjetionik, a potopljeno je 8 prijevoznih čamaca. Svojom smo topovskom vatom protjerali neprijateljsku lagju, koja je nastojala da se primakne neprijateljskoj krstarici što smo pred Costellorizom potopili.

Izvjestaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 3. Izvjestaj generalnog štaba, 3. februara:

Mačedonska fronta: Slaba artiljerijska djelatnost. U Vardarskoj dolini živahna letjeljska djelatnost.

Rumunjska fronta:

Ducnjava izmegju straža s obe strane kanala Sv. Gjorgija.

SOFIJA, 4. Izvjestaj generalnog štaba, 4. februara.

Mačedonska fronta: Sjevero zapadno od Bitolja često ubrzana paljba neprijateljske artiljerije. Na ostalim frontama obična artiljerijska vatra i patrole okršaji.

Rumunjska fronta:

Kod Isaccee i Tulcee artiljerijska paljba.

SOFIJA, 5. Izvjestaj generalnog štaba, 5. februara.

Mačedonska fronta:

U kraju oko Bitolja prilično živahna artiljerijska djelatnost i pucnjava izmegju pomaknutih četa. Na ostalim frontama orjetka artiljerijska vatra. Južno od Serresa patrole okršaji; djelatnost u zraku u Vardarskoj dolini i na Orfanskoj obali.

Rumunjska fronta:

Ništa osobito.

Nadvojvoda Max pohagja mjesta koja su postradala od potresa.

GRAC, 3. Jučer je nadvojvoda Maks, po cesarevu nalogu, obišao grad Brežice i mjesta Munkendorf i Detez, koji su pretrpjeli od potresa. Nadvojvoda je pokazao velik interes i najiskrenije učeće za teško prokušano pućanstvo; obećao je narodu, da će im država obilato priteći u pomoć i predao je cesarev dar od 15.000 kruna za pripomaganje čeljadi koja su nastradala. Zatim se Nadvojvoda povratio u Beč. Pućanstvo je uvelike zahvalno Vladaru na njegovu učeću i što je poslao nadvojvodu Maksa.

Za vojničku upravnu i lokalnu službu.

BEČ, 3. Ministarstvo za zemaljsku obranu objavluje: U skorije vrijeme pozvali se plaćenici (gadžisti) i plaćenici-aspiranti (Gagisten-aspiranten) godišta 1873 do 1886, koji na dosadašnjim pregledanjima nijesu nagjeni sposobnim da služe pod pućkom u narodnom ustanku, na c. k. dopunidbena kotarska zapovjedništva domobranstva (zemaljskih strijelaca) njihova boravišta, da se

Uvjerenje o trgovačkoj budućnosti Dalmacije zastalno je vodilo blagopokojnoga nadzornika Gelcicha i savjetnika dra. Dlabaca, kad su svoju brigu oko osnivanja dvorazrednih trgovačkih škola megu prvima posvetili našoj zemlji i već godine 1901. osnovali u Kotoru školu za djevojke sa hrvatskim naukovnim jezikom, a godine 1905. potpunu dvorazrednu školu sa pripravnim tečajem, kojoj je malo kasnije bila pridodana i dvorazredna za djevojke, a u isto je doba i Dubrovnik dobio svoju državnu trgovačku školu.

Sve su ove škole našle dobra odaziva i broj njihovih učenika ne zaostaje za onim sličnih škola u drugim pokrajinama; njihov uspjeh mora da zadovolji svakoga, komu je poznata zadaća ovakvih škola i komu je do naobrazbe našeg trgovačkog pomlatka i do bolje nam budućnosti u trgovačkom svijetu.

Uz spomenute škole morat će se čim prije naći i jedna u Zadru. Da je pak ovaj grad trebao i želi, najbolji nam je dokaz, što je hvaljevrijedna na našo nekolicine gospođe srednoškolskih nastavnika oko ustanovljenja trgovačkih tečajeva, naišla na takav odaziv, da je broj prijavljenih učenika svakoga najugodnije iznenadilo i najljepše zadovoljilo. Onakav se odaziv mora shvatiti kao iskreni vapaj za reovitvom trgovačkom školom, kojemu će se vapaju bez sumnje odazvati svi oni, kojima je do naobrazbe naših trgovaca i do dobre priprepe za rad na trgovačkom polju, o kojemu i zavisi go-spodarski i kulturni napredak naše zemlje.

Prenosne bolesti u Dalmaciji.

Prijavljeni slučajevi prenosnih bolesti u sedmici od 14. januara 1917. do 20. januara 1917.

Bolest	Pol. kotar	Općina	Broj	
			oboljelih	umrlih
Difterija	Dubrovnik	Obrovac	1	—
"	Knin	Knin	2	—
"	Metković	Opuzen	1	—
"	Sinj	Sinj	6	—

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

RAT.

Izveštaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 6. Službeno se javlja:
«6. februara 1917.»

Istočno bojište:
Sjevero-istočno od Kirlibabe odjelci se bataljona br. 26 poljskih lovaca zagoniše u neprijateljsku glavnu poziciju, posjekoše dvadeset Rusa i zasuše neprijateljske opkope. Kod Komanestija neprijateljska je letjelica prinudjena u zračnom boju da se spusti na zemlju.

Talijansko i jugo-istočno bojište:
Stanje se nije izmijenilo.
Zamjenik poglavice generalnog štaba v. Höfer podmaršal.

Izveštaji njemačkog glavnog stana.

BERLIN, 6. Wolff Bureau javlja:
Veliki glavni stan 6. februara 1917:
Zapadno bojište:
Izmegju Ancre i Somme boj vatrom bio je neko vrijeme jak. U području Somme i na istočnoj obali Meuse i na lotrinskoj granici bilo je izvidničkih zagona, u kojima se zarobilo 30 momaka i nekoliko mitraljeza.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

BERLIN, 6. Wolff Bureau javlja:
Njemačka mornarična letjelica osula je dana 3. februara uspjesho bombama lučke naprave u Dunkerqueu.

BERLIN, 6. Službeno, 6. februara u večer:
Sjevero zapadno od Mühlhausena propao je francuski zagon, te je nekoliko zarobljenika ostalo u našim rukama. Na istoku jedno je naše preduzete na Beresini imalo uspjeha. Na mačedonskoj fronti na mahove živahna paljba u obluku Cerne.

Ratna odlikovanja.

BEČ, 6. «Streffleurs Militärblatt» javlja: Cesar je izdao ručno pismo u kojemu kaže: U priznanje svakovrsnih uspješnih usluga, što su vojnički organi u zaleđu iskazali u interesu ratovanja i spremnosti vojske na polju, udjeljujem k svim dekoracijama što su vojničke osobe stekle u sadašnjem ratu, biva k Mojemu Redu Frana Josipa i kolajnama za vojničke zasluge, pak k zlatnim, srebrnim i željeznim križevima za zasluge ratnu dekoraciju odnosno trak križa za ratne zasluge ili kolajne za hrabrost.

Na našim željeznicama.

BEČ, 6. Službeno se objavljuje: Od željeznica se neprekidno najviše zahtijeva. Širina bojišta, stanje za neometano šiljanje momčadi i materijala vojsci na polju, dobavljanje živeža mjestima gdje ga se teško i slično, traži da se poslužimo što više možemo svim prometnim sredstvima i da, s obzirom na teškoću u obnavljanju materijala, pazimo na najveću štednju. Sada pak i zimski studen, koja toliko traje, već dosta sapinje djelotvornost željeznica. Dod pritiscom tih prilika, treba da se uvelike ograniči osobni i teretni promet, pri čemu će se svakako imati što je više moguće obzira, iz općih ekonomskih razloga, na poslovni promet i kretanje radnika. Patriotska je dužnost da se svaki pojedini željeznički saobraćaj, koji prije svega mora da služi obrani domovine, rastereti, tako da može služiti jedino ratnim svrhama.

Prelom izmegju Amerike i Njemačke.

LUGANO, 6. «Secolo» javlja iz Pariza: Ovdješnji američki poklisar dobio je u Washingtona nalog, da se više ne stara za njemačke zarobljenike i zatočenike u Francuskoj. U nalogu se ne spominju austro-ugarski i turski državljani, za koje će se američko poklisarstvo valjda i unaprijed brinuti.

«Osservatore Romano» piše: O pitanju da li bi iz diplomatskog preloma mogao nastati rat, vrlo se skeptički misli. Veća je prilika, da će se neutralne države zasad na to ograničiti da energično prosvjeduju, kako bi branile svoja povrijeđena prava, i da u isto vrijeme zabrane svojim lagama da se dadu na put.

I «Petit Parisien» doznaje preko New Yorka, da je Bryan izjavio, da se Sjedinjene Države nikako neće pridružiti četvornom sporazumu da ratuju protiv Njemačke; nego će do zadnjeg časa ostati vjerne svome programu o miru.

FRANKFURT, 6. «Frankfurter Zeitung» javlja iz New-Yorka, 4. februara: U krugovima članova Kongresa mišljenja su da je Wilson, poradi svog držanja u aferi «Sussex» morao da prekine odnose sa Njemačkom, ali da nije prilika da će doći do neprijateljstva, ako samo ne nastane koje ne-predviđeni incident. Ne preduzimaju se nikakove vojne pripreme niti ima ikakvog raspoloženja za rat.

LONDON, 6. (Reuter): Glasa se, da vlada ne namjerava zaplijeniti trgovačke lagje, što se nalaze u američkim lukama, jer bi to bilo ratno djelo.

Darni brodovi «Kronprinz Wilhelm», «Drinz Eitel Friedrich», «Appan» i «Kronprinzessin Cäcilie» stoje već pod vladinim nadzorom. Sa službene strane izjavljuju, da su mjere što ih je preduzela vlada u Panami, bez sumnje privremene; tamo se jedino htjelo spriječiti, da posade ne bi lagumale lagje i tako ugrozile kanal.

KOPENHAGEN, 6. «National Tidende» javlja iz Londona: Po telegramima što su dosad stigli, rekao je Wilson u svom govoru u Kongresu sa osobitim naglaskom: «Ja smatram za gotovu stvar da će svi neutralci poći istim pravcem». O tome doista nema ništa službeno, ali se drži da je Wilson mislio na latinske narode Amerike.

WASHINGTON, 6. Wilson je izdao objavu, kojom se na osnovu zakona o plovidbi, zabranjuje američkim vlasnicima brodova, da stave svoje lagje pod tuđe suverenstvo.

LONDON, 6. Agencija Reuter javlja iz Washingtona: Wilson je imao dogovor sa tajnikom za rat i mornaricu radi proširenja zakonodavstva, kojim bi se vlada mogla ovlastiti, da u slučaju nužde, stupi u posjed škara, municijskih tornjica i drugih radionica za opremu.

Hoće li Amerika prekinuti diplomat. odnose i s Austrijom-Ugarskom?

WASHINGTON, 3. Radiotelegram Wolff-Bureaua. Da li će poslije preloma sa Njemačkom doći i prelom sa Austrijom Ugarskom, ne može se točno znati; ali budući da Austrija Ugarska podupire postupanje Njemačke, to će do preloma doći, ako nije već i došlo.

ROTTERDAM, 6. «Times» javlja iz Washingtona: Austro-ugarski će poklisar ostati u Washingtonu. To želi predsjednik, koji se i nada, da će se pomoću Austrije Ugarske moći prilike i u drugom pravcu poboljšati. U Washingtonu se ne drži da je prelom neizbježiv prolog rata. Washingtonski dopisnik «New-York Times-a» javlja, da su prekinuti i odnosi sa Austrijom Ugarskom.

Švedska i Njemačka.

STOCKHOLM, 7. Kralj švedski, netom se povratio iz Danske, primio je u privatnu audijenciju njemačkog poslanika Luciusa.

Izmegju Njemačke i Sjedinjenih Država. Saopćenje Wolff-Bureaua.

BERLIN, 7. Wolff-Bureau javlja: Naprema tvrdnji sa američke i protivničke strane, da je Njemačka samovoljno povukla ono što je svečano obećala, s naglaskom se na to podsjeća, da je Njemačka u svojoj noti 4. maja izrijekom sebi pridržala punu slobodu odlučivanja, za slučaj da ne bude moguće privesti englesko ratovanje u granice priznatog međunarodnog prava. Otada Wilson nije ništa učinio, nego je trpio da Engleska vrijeđaja međunarodno pravo. Stoga u širokim krugovima Njemačke vlada mišljenje, da se pravi razlog nenadnom postupanju Wilsona ima potražiti u teškoj situaciji u kojoj će se naći Entente poradi neograničenog podmorničkog ratovanja. U Wilsonovu postupanju nazire se pokušaj spasavanja i dokaz za slabe Ententine prilike.

Švajcarske novine o Wilsonovu pozivu.

BERN, 6. Na poziv Wilsona neka se neutralci pridruže njegovu postupanju, švajcarske novine izjavljuju: Savezno vijeće neće napustiti strogu neutralnost, koja je osnovno načelo švajcarske politike. Kad bi se švajcarska odazvala Wilsonovu pozivu, odrekla bi se najvažnije akcije, naime mogućnosti da jednako posreduje za mir.

BERN, 6. K Wilsonovu prijedlogu neutralnaca, da se pridruže njegovu postupanju «Berliner Tagblatt» piše: Švajcarska će jamačno zahvaliti i odbiti.

AMSTERDAM, 6. «Allgemeen Handelsblad» odbija Wilsonov poziv na neutralce, da se pridruže njegovu postupanju; tako piše i katolički «Tijd».

HAAG, 6. Ministar izvanjskih posala izjavio je u drugoj Komori, da je vlada zaposlena radi ozbiljnih dogadjaja. Vlada neće propustiti, netom to bude u interesu zemlje, da daje nužne obavijesti. Nema povoda osobitoj zabrinutosti.

Potopljenje broda „Housatonic“.

LONDON, 7. New Yorski dopisnik lista «Daily Telegraph» javlja: U raznim odjelima Bijele Kuće i Kongresa jako se odahnulo, kad se ispostavilo, da potopljenje parnog broda «Housatonic» nije nikakav čin, koji bi morao da znači rat. U kabinetu ne vlada velik optimizam u očekivanju, da će Wilsonov poziv neutralnaca, neka bi se povelj za primjerom Amerike, imati uspjeha.

Koliko je brođova potopila ovijeh dana jedna sama njemačka podmornica.

BERLIN, 6. Wolff-Bureau: Jedna naša podmornica, što se povratila, potopila je, izim dva potopljena engleska parna broda od 7500 ukupnih tona, još talijanski parni brod «Bisagno» od 2252 tone, portugijsku jedrenjaču «Minho» od 800 tona, oružani teretni parni brod od 3500 tona u Atlantskom Oceanu, pak u noćnom napadu u engleskim vodama, dva nepoznata teretna parna broda od nekih 2000 odnosno 4000 tona, te otela jedan top i odnijela 3 zarobljenika.

Naumljeni atentat na engleskog ministra predsjednika.

LONDON, 7. (Reuter). Zapodješe se glavna parnica protiv tri žene i jednog čovjeka, koji su otkriveni da su namjeravali izvršiti atentat na ministra predsjednika i Hendersona.

Rusija i Poljsko pitanje.

PETROGRAD, 6. Car je dana 25. januara naredio, da se radi vijećanja o poljskom pitanju, obrazuje posebna komisija, pod predsjedanjem ministra predsjednika, u koju bi učestvovali ministar rata, unutrašnjih posala, izvanjskih posala i financija, poglavica generalnog štaba, predsjednik Komore i Državnog vijeća, napokon i nekadašnji ministar izvanjskih posala Sasonov.

Telegrami della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

I bollettini dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA 6. Si annuncia ufficialmente:
«6 febbraio 1917.

Teatro della guerra orientale.

A nord est di Kirlibaba riparti del battaglione di cacciatori di campo nr. 26 fecero una punta nella posizione principale nemica. Uccisero 20 Russi e sconvolsero i fossati nemici. Presso Komanesi un velivolo nemico in un combattimento aereo venne costretto ad atterrare.

Teatro della guerra italiano e sud-orientale.

Situazione inalterata.

Il sostituto capo dello stato maggiore generale von Höfer tenente maresciallo.

I bollettini del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 6. Il Wolff-Bureau comunica:

Grande quartiere generale, 6 febbraio 1917.

Teatro della guerra occidentale:

Tra l'Ancre e la Somme il combattimento a fuoco fu fagacemente vigoroso. Nella regione della Somme sulla riva orientale della Mosa e sul confine della Lorena punte di ricognizione, in cui vennero catturati 30 prigionieri ed alcune mitragliatrici.

Su tutto il fronte orientale nessun avvenimento.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

La rottura delle relazioni diplomatiche fra gli Stati Uniti e la Germania.

L'invito degli Stati Uniti alle Potenze neutrali.

FRANCOFORTE S. M., 6. La «Frankfurter Zeitung» ha da Nuova York in data 4 febbraio: Nei circoli dei membri del Congresso prevale l'opinione che Wilson dovette rompere le relazioni con la Germania in seguito all'atteggiamento da lui assunto nel caso del «Sussex»; però non essere verosimile che si venga ad ostilità, ove non subentrino qualche incidente impreveduto. Fino ad ora non vennero fatti preparativi militari di sorta e nello spirito pubblico non evvi alcuna disposizione guerresca.

LONDRA, 6. La Reuter ha da Washington: Dicesi che il governo non intenda sequestrare le navi mercantili germaniche che si trovano nei porti americani, perché questa sarebbe un'operazione di guerra. I piroscafi «Kronprinz Wilhelm», «Prinz Eitel Friedrich», «Appan», «Kronprinzessin Cäcilie» sono sotto la sorveglianza del governo.

Da parte militare si dichiara, che la misura presa dall'autorità di Panama, è senza dubbio di natura transitoria e diretta puramente ad impedire che gli equipaggi facciano saltare in aria le navi, mettendo in pericolo il canale.

WASHINGTON, 6. Wilson emanò una notificazione, con cui, in base alla legge sulla navigazione, viene proibito agli armatori americani di porre le navi sotto la sovranità di stati stranieri.

LONDRA, 6. La Reuter ha da Washington: Wilson ebbe colloqui coi segretari della guerra e della marina intorno ai mezzi di riformare la legislazione, così che il governo venga autorizzato in caso di bisogno di prendere possesso dei cantieri, delle fabbriche di munizioni e di altre officine che producono oggetti d'armamento.

COPENHAGEN, 6. Il «National Tidende» ha da Londra: Nel discorso tenuto al Congresso, giusta i telegrammi fin qui giunti, Wilson disse con molta energia: lo considero come cosa certa che tutti i governi neutrali seguiranno lo stesso corso.

In proposito non c'è nulla di ufficiale; tuttavia si ritiene che Wilson con queste parole abbia accennato alle nazioni dell'America latina.

LUGANO, 6. Il «Secolo» ha da Parigi: che quell'ambasciatore americano ricevette istruzioni da Washington di sospendere la propria attività a favore dei prigionieri di guerra e degli internati germanici in Francia. Le istruzioni nulla dicono riferibilmente ai sudditi austro-ungarici e turchi, ai quali è supponibile che l'ambasciata americana dedicherà le proprie cure come per l'innanzi.

LUGANO, 6. L'«Osservatore Romano» scrive: Si è molto scettici di fronte alla questione se dalla rottura delle relazioni diplomatiche colla Germania possa derivare uno stato di guerra. È più verosimile che gli stati neutrali per ora si limitino a formulare un'energia protesta a tutela dei loro diritti violati, e contemporaneamente, per evitare complicazioni maggiori sospendano la partenza dei loro piroscafi.

Il «Petit Parisien» ha da Nuova York che Briand avrebbe dichiarato che gli Stati Uniti, sotto alcun pretesto, non si assoceranno alla quadruplice Intesa per una guerra contro la Germania, ma rimarranno fedeli fino all'ultimo al loro programma di pace.

WASHINGTON, 3. Radio-telegramma dell'agenzia Wolff: Non si può apprendere con sicurezza se alla rottura delle relazioni diplomatiche con la Germania farà seguito una pari rottura coll'Austria-Ungheria. Siccome però l'Austria-Ungheria appoggia il modo d'agire della Germania, è da attendersi una tale rottura, ove non sia già seguita.

ROTTERDAM, 6. Il «Times» ha da Washington: L'ambasciata austro-ungarica rimane a Washington per desiderio del presidente, il quale spera che mediante l'Austria-Ungheria si potrà conseguire anche in altri riguardi un miglioramento della situazione. A Washington la rottura delle relazioni diplomatiche non si considera ancora inevitabile come il prologo di una guerra.

Il corrispondente di Washington del «Times» di Nuova York annuncia che furono rotte anche le relazioni coll'Austria-Ungheria.

BERNA, 6. A proposito della proposta fatta da Wilson alle potenze neutrali di associarsi al suo procedere contro la Germania, il «Berliner Tagblatt» scrive, che la Svizzera declinerà, ringraziando, tale invito.

AMSTERDAM, 6. L'«Allgemeen Handelsblad» respinge la sollecitazione di Wilson agli stati neutrali perchè si associno al suo procedere; altrettanto fa l'organo dei cattolici «Tijd».

BERNA, 6. A proposito dell'excitamento diretto da Wilson agli stati neutrali perchè si associno al suo procedere contro la Germania, i giornali svizzeri dichiarano, che il consiglio federale non si lascerà rimuovere dalla stretta neutralità, che è principio fondamentale della politica Svizzera. Se la Svizzera seguisse l'excitamento di Wilson, essa si priverebbe di un importante funzione, vale a dire della possibilità di un'ulteriore mediazione per la pace.

L'ALA, 6. Nella seconda Camera il ministro degli esteri dichiarò che gravi avvenimenti occupavano il governo, il quale non avrebbe mancato di dare alla Camera tutte le informazioni appena ciò stasse nell'interesse del paese. Non c'è alcuna cagione di particolare impensierimento.

Tra Svezia e Germania.

STOCOLMA, 7. Il re di Svezia, di ritorno dalla Danimarca, ricevette in udienza privata l'invito germanico Lucius.

L'affondamento del „Housatonic“.

LONDRA, 7. Il corrispondente di Nuova York del «Daily Telegraph» comunica: In diversi dipartimenti della Casa Bianca e del Congresso è subito un grande senso di sollievo, quando risulta che l'affondamento del piroscafo «Housatonic» non è un fatto tale che debba necessariamente condurre alla guerra. In seno del gabinetto non si è molto ottimisti circa il successo dell'invito diretto da Wilson alle Potenze neutrali di seguire l'esempio dell'America.

Fra Germania e Stati Uniti. Un comunicato del Wolff-Bureau.

BERLINO, 7. Il Wolff-Bureau comunica: Di fronte all'asserzione dell'America e di parte nemica, che la Germania abbia arbitrariamente ritirato le promesse solennemente fatte, qui espressamente si rileva, che la Germania nella sua nota del 4 maggio si riservò espressamente piena di libertà di azione per caso che non fosse possibile ricondurre i metodi di guerra inglesi entro i limiti riconosciuti dal diritto delle genti. Wilson da allora in poi nulla fece all'uopo; ma tollerò le violazioni del diritto delle genti commesse dall'Inghilterra.

Dei circoli più larghi della Germania prevale quindi l'opinione, che il vero motivo del repentino procedere di Wilson, debba cercarsi nella difficile situazione creata dall'Intesa dalla guerra ad oltranza con sottomarini. Nel procedere di Wilson si ravvisa un'azione di salvataggio e la prova della debolezza dell'Intesa.

Le operazioni di un sottomarino germanico.

BERLINO, 6. (Wolff Bureau). Uno dei nostri sottomarini, che ha fatto ritorno, oltre ai due piroscafi inglesi affondati, come già venne comunicato dalla stampa, della portata complessiva di 7500 tonnellate, ha colato a picco nell'oceano Atlantico il piroscafo italiano «Bisagno» di 2252 tonnellate, il veliero portoghese «Minho» di 500 tonnellate; un piroscafo armato da carico di 3500 tonnellate; affondò inoltre in un attacco notturno nelle acque inglesi, due piroscafi da carico sconosciuti, l'uno di circa 2000, l'altro di 4000 tonnellate; catturò oltre a ciò un cannone e fece 3 prigionieri.

La questione polacca e la Russia.

DIETROBURGO, 6. Lo Zar ha ordinato in data 25 gennaio, la costituzione di una commissione speciale per lo studio della questione polacca sotto la presidenza del presidente dei ministri. De formano parte: il ministro della guerra, dell'interno, degli esteri, delle finanze, il capo dello stato maggiore, i presidenti della дума e del consiglio dell'impero, nonché alte personalità, tra le quali l'ex presidente dei ministri Goremykin e l'ex ministro degli esteri Sasonov.

Per avere ordito un attentato contro il primo ministro inglese.

LONDRA, 7. Contro tre donne ed un uomo che tramavano un attentato contro il primo ministro ed il ministro Henderson, venne avviato il procedimento principale.

D. KASANDRIĆ odgovorni urednik.

Tiskarnica é. k. dalmatinskog namjesništva.

OGLAS.

3-3

Roditelji dječaka, iz dalmatinskog otočja i primorja, zdravih, jakih, od 15 1/2 do 16 1/2 godina, sasvijem normalno razvijeni, koji bi željeli da im se sinovi usposobe kao ribari na velikoj pučini, sa motornim brodovima modernog sustava i opreme, a to iza odnose teoretično-praktične pripreme na školskom brodu, koja je priprava neophodna potrebna a da dječak postane savršeni ribarom i mornarom, hoće li svojedobno moći da zahtijeva surazmjernu zasluzbu — neka se obrati potpisnomu, kao zastupniku novoustrojenog Austrijskog Društva za ribarske obrte, koji će im dostaviti odnosne upute i pripočeti društvenu okružnicu, u kojoj su nabrojani jako povoljni uvjeti primanja, pogodnosti i postepene zasluzbe već primljenih dječaka, kao što i ciljevi za kojima teži društvo.

Sali, 25 siječnja 1917.

Petar Lorini
umir. c. k. nadzornik ribarstva.

Stigla je velika partija **BIJELOG NJEMAČKOG SUROGATA SAPUNA**, sasvim tvrdog u originalnim sanducima od 200 komada po 20 dkg., koju prodajem svim trgovcima i zavodima po Kr. 55 sanduk, franko Zadar. Otprema se odmah za cijelu pokrajinu, uz unaprednu isplatu ili na temelju dokumenata koje banke.

Ovo novo njemačko sredstvo nadomještuje izvrsno obični i preskupi masteni sapun. Sve ga njemačke kućarice upotrebljuju za pranje ruku, rublja, poda, kuhinjskih sprava i za sve predmete od kovine.

Palazi se na prodaju kod svakog trgovca. — *Direktan uvoz iz Njemačke.*

Narudžbe šalju se tvrdki

MARCELLO PATTIERA -- Zadar.

Isključiva prodaja za cijelu Dalmaciju.

Brzjavi: PATTIERA -- ZADAR.

„BLANKA“

Tko želi nabaviti uz povoljne cijene

Sumpora i Galice

neka se obrati na **Matko Milković, Rijeka.**

Jadranska banka

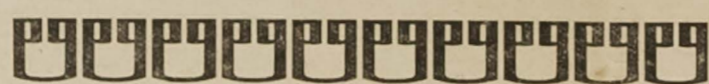
podružnica Split

počam od

1. siječnja 1917

plaća na uložnim knjižicama

3³/₄ kamata.

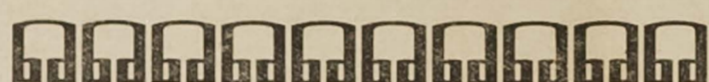
Častim se izvijestiti cj. moje mušterije, općinstvo, Državne i pokrajinske Urede, te Općinske opskrbne odbore da sam premjestio svoju poslovnicu

Šibenik obala kod Tvornice leđa.

Sa veleštovanjem:

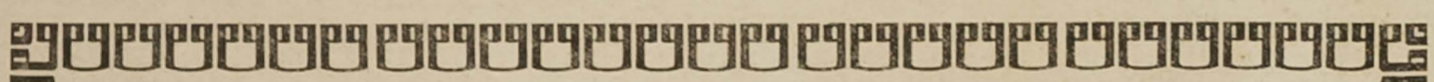
Agenturna, Komisionalna i Otpremajuća Poslovnica

Josip Jadronja - Šibenik.

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

Naklada dopisnica.

Skladište papira i kancelarijskih potrepština

MERCUR - E. MIKULA - ZADAR

ulica Sv. Vida 11.

Nugja: Umjetničkih dopisnica i Uskrasnih od 4 do 12 h. — Školskih potrepština osobito Zadačnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 Kuv. i 10 Listova 26 h. — Feldpost 1000 komada Kr. 6. — Cigaretnog papira Riz i svih vrsti. — Fotografiskih potrepština.

Emailiranih Tablica

za dućane i urede

Disači stroj «Meteor» Kr. 380 takogjer hrv. pismom.

Pečata od gume i mjedi.

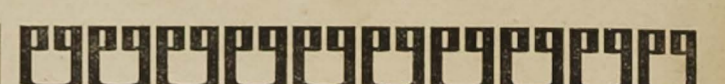
Električna Baterija Kr. 1.40 komplet Kr. 3.90.

Novost! Špaga od papira od 1/2 do 6 mm. po kg. Kr. 5 do 6.60, sa gvozdenom žicom 3 mm. kg. K. 7.80.

Dotplata od gume samo za trgovce na veliko.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK.

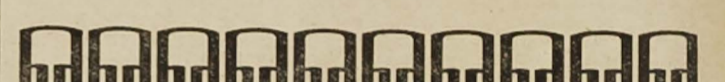
Agenturni, komisionalni i otpremnički posao. — Zastupstvo osiguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. tvrtke Michele Truden - Trst — rasprodaja na veliko svakovrsnik slatkiša: Roks Drops obični, Roks Drops fini, svileni Foures, finih biskvita i t. d. i t. d. sve uz umjerene tvorničke cijene. — Kupuje prazne vreće, koju mu drago količinu, i plaća najvišom cijenom.

Ratni invalidi

koji je izučio pletenje košara, traži namještenje. ♦♦♦♦♦

Prijave: Dalmatinskom pokrajinskom povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u ZADRU

Po previšnjem ovlastenju Nj. c. i k. A. Veličanstva Dietro autorizzazione Sovrana di S. M. J. e R. Apostolica

44. c. k. Državna Lutrija
za dobrotvorne civilne svrhe

Ova NOVČANA LUTRIJA ima: 21.146 zgotitaka u gotovu novcu u ukupnoj vrijednosti od 625.000 kruna.

Glavni zgotitak iznosi:
200.000 kruna.

Vučenje će biti javno na 22 februara 1917.

➤ Jedna srečka stoji 4 kruna. ➤

Srečke se nabavljaju kod odsjeka za dobrotvorne lutrije u Beču III. Vorðere Zollamtsstrasse 5, u lutrijskima kolekturama, kod prodaja duhana, kod poreznih, poštanskih, brzojavnih i željezničkih ureda, kod mjenjačnica, i t. d. Osnove vučenja šalju se prodavaocima srečka bađava.

Srečke se šalju prosto od poštarine.

Od c. k. Ravnateljstva generalne Državne lutrije
Odjel lutrije za dobrotvorne svrhe.

7-10

44. i. r. Lotteria di Stato
per scopi di beneficenza civile.

Questa LOTTERIA DI DENARO contiene 21.146 vincite in contanti nell'importo complessivo di corone 625.000.

La vincita principale importa:
200.000 corone.

L'estrazione avrà luogo pubblic. addì 22 febbraio 1917.

➤ Una cartella costa 4 corone. ➤

Le cartelle sono d'acquistarsi nella sezione per le lotterie di beneficenza in Vienna III, Vorðere Zollamtsstrasse 5, collettorie del lotto, traffici tabacco, uffici d'imposte, di Poste, Telegrafi e ferrovie, cambia-valute, ecc. — Piani del giuoco gratis.

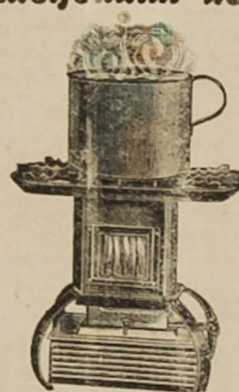
Le cartelle si spediscono senza spese.

Dall'i. r. Direzione generale delle Lotterie dello Stato.
Sezione Lotterie a scopi di beneficenza.

Kuhalo i brzovar na petrolej

Zejamčena sigurnost!
Zajamčeno prosto od svakog mirisa!
Senzacionalni uspjeh!

Bez čadje!
Bez šuma!
Bez dima!

Bez začepjenja!
Bez predgrijanja sa spirinom!

➤ Najsposobniji i najsavršeniji brzovar sadašnjosti! ➤
Učinak grijanja 3 puta veći nego kod ostalih sistema. Velika prištednja! Jedna litra petroleja gori 8—12 sati. Jedna litra vode kuha za 5 minuta. Isključeno je da bi se brzovar prevrnuo. Istodobno može služiti i kao peč za grijanje sobe.

Tvorničko skladište i zastupstvo za cijelu Dalmaciju:
G. B. TAMINO - ZADAR.

Oglas.

Općinska štedionica u Benkovcu ukamaćuje sve štedioničke uložke od 15. prosinca 1916 do daljnega sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime do sveopćeg znanja stavlja.

ODBOR.

Fratelli Mandel & Nipote
BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici
Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest. — Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%. — Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%. — Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle pi lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor. 20. Credito fondiario Austriaco 3%, Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10. Credito Mobiliare Aust. 1858, Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20. Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10. Lotti Turchi 1870 da f.chi 400. Vinc. principale f.chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8. Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6, Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti, e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti Furto con incasso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste

God.
Cijena
Kr. 12.—
Na polugodi
BEČ
veliki ad
obolio o
i četvrt.
Umr
glas dopa
dra neba
Težak je
mornaricu
hiju a na
teži što m
uprav u
što nas e
crnu žalo
Velik
miral, ka
loj morn
čovjek ne
stvima, o
vom adm
Dužnost
sudu vod
nike ni p
kovao je
valjalih:
našoj mo
jer bijaše
i mornar
nadmoćn
neizmjer
bedljiv:
renjem i
Skoro nit
tične taj
reni da o
jeg bilo
bio Haus
Izgu
naricu g
oklopnja
namiruje
statke je
je ona k
miral.
Mo
bitku s n
34, jer je
som sa
skih okl
A v
našu hr
odano p
getthoff
svjež na
na bitku
velike p
Rije
čovjeka
od pravo
jedne dr
velikog e
A t
kojem s
uzorito i
mnijenju
kao stvo
Pra
nistarstv
naše dvo
da onim
drugom
znanje i
temelju
dvije sku
meta i o
Prv
pisivanje
i trgovač
jezici, ze
kaligrafij
zadni, os
trgovačk
naučna
što je pi
često i j
Na
trgovačk
puno i z
morske
pa je po